

Μάθημα 4

Γιατί οι άνθρωποι γίνονται ενεργοί πολίτες;

Γιατί οι άνθρωποι θέλουν να αλλάξουν την κοινωνία και πώς μπορούν να το κάνουν;

Μαθησιακοί στόχοι	Εξετάζονται οι λόγοι που κάνουν τους ανθρώπους να αναλαμβάνουν την ευθύνη για αυτούς που υποφέρουν. Διερευνάται ο ρόλος των ΜΚΟ στην κοινωνία των πολιτών.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες για να συνθέσουν μια αφήγηση. Κάνουν υποθέσεις για τα κίνητρα που ενεργοποιούν την κοινωνική συμπεριφορά. Εξετάζουν τον ρόλο των ΜΚΟ. Σε ομάδες, εξετάζουν το έργο μιας ΜΚΟ ή μιας κοινωνικής εκστρατείας. Σε ομάδες, παρουσιάζουν τα ευρήματα.
Υλικά	Αντίγραφα των δελτίων για την Jelena Santic (φυλλάδιο μαθητή 6.4), κομμένο ήδη. Υποστηρικτικό υλικό για την έρευνα των μαθητών. Υλικό για τις ομαδικές παρουσιάσεις π.χ. μεγάλα φύλλα χαρτιού, χρωματιστά στυλό.
Μέθοδοι	Ομαδική εργασία. Διαπραγμάτευση. Ηθικός συλλογισμός. Κριτική αξιολόγηση. Έρευνα. Ομαδική παρουσίαση.

Εννοιολογική μάθηση

Κοινωνική δράση: Η δράση που αναλαμβάνεται από πολίτες ή μέλη μιας κοινότητας για την αντιμετώπιση ενός κοινωνικού προβλήματος.

Πολίτης: Κάποιος που έχει νόμιμη συμμετοχή (υποκοότητα) σε μια εθνική κοινότητα. Η υπηκοότητα συνεπάγεται δικαιώματα και υποχρεώσεις, αν και οι άνθρωποι διαφέρουν στον βαθμό που αισθάνονται ευθύνη για όσα συμβαίνουν σε μια κοινότητα.

Ενεργός πολίτης: Κάποιος που αναλαμβάνει δημόσια δράση για την αντιμετώπιση ενός κοινωνικού ή κοινοτικού προβλήματος.

Μη κυβερνητική οργάνωση (ΜΚΟ): Μια οργάνωση που δημιουργείται και υποστηρίζεται από πολίτες (όχι κυβέρνηση) για να αντιμετωπίσει ένα κοινωνικό πρόβλημα. Οι ΜΚΟ είναι δημόσιες, όχι μυστικές, και εργάζονται στο πλαίσιο των κοινωνικών δομών για να επιφέρουν αλλαγή. Συχνά αντιμετωπίζουν ζητήματα στα οποία τα δικαιώματα των ανθρώπων δεν προστατεύονται ή δεν αναγνωρίζονται επαρκώς από την κυβέρνηση. Οι ΜΚΟ μπορεί να συνεργάζονται με την κυβέρνηση ή να βρίσκονται σε αντίθεση με αυτή. Οι δημοκρατικές κοινωνίες έχουν νόμους που επιτρέπουν την ύπαρξη ΜΚΟ και τους αναγνωρίζουν νόμιμα δικαιώματα και προστασίες.

Κοινωνία των πολιτών: Άνθρωποι και οργανώσεις που αναλαμβάνουν κοινωνική δράση, εκτός του κυβερνητικού έργου, θεωρούνται μέρος της κοινωνίας των πολιτών. Η κοινωνία των πολιτών αποτελεί σύνδεσμο ανάμεσα στα μεμονωμένα άτομα και τις κυβερνήσεις.

Το μάθημα

Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες των τεσσάρων περίπου μαθητών. Ο/η εκπαιδευτικός δίνει πληροφορίες για την Jelena Santic (φυλλάδιο μαθητή 6.4). Είναι προτιμότερο αυτές να είναι κομμένες σε ξεχωριστά δελτία. Τα δελτία μοιράζονται τυχαία στα μέλη των ομάδων. Κάθε μέλος της ομάδας διαβάζει στα υπόλοιπα το δελτίο του. Στη συνέχεια η ομάδα βάζει τα δελτία σε σειρά που να βγάζει νόημα.

Ο/η εκπαιδευτικός λέει στους μαθητές να συζητήσουν τις παρακάτω ερωτήσεις στο πλαίσιο της ομάδας και, όσο είναι δυνατό, να καταλήξουν σε μια απάντηση. Τονίζεται από τον/την εκπαιδευτικό ότι ενδέχεται να υπάρχουν και διαφωνίες, αλλά μέσα από την ανταλλαγή ιδεών προκύπτουν καλύτερες απαντήσεις. Οι μαθητές καταγράφουν ατομικά τις απαντήσεις τους. Ο/η εκπαιδευτικός συζητά βασικά θέματα στην τάξη, με άξονα τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις

- Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι η Jelena Santic αναμείχθηκε στην Ομάδα 484?
- Από αυτά που γνωρίζετε για την Jelena Santic, με ποια λόγια θα την περιγράφατε;
- Γιατί νομίζετε ότι η Jelena Santic και η Ομάδα 484 δεν άφησαν την κυβέρνηση να αναλάβει δράση για αυτό που ήθελαν να κάνουν;
- Τι είδους ανάγκες προσπάθησε να καλύψει η Ομάδα 484;
- Τι είδος κοινωνίας ήλπιζαν να δημιουργήσουν η Jelena Santic και η Ομάδα 484;
- Πόσο σημαντικές θεωρείτε ότι είναι για την κοινωνία οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (όπως η Ομάδα 484); Τι νομίζετε ότι μπορούν να πετύχουν; Σκεφτείτε τον ρόλο τους σε σχέση με το έργο των κυβερνήσεων, καθώς και σε σχέση με την κάλυψη αναγκών (δικαιωμάτων) των ανθρώπων.
- Σκεφτείτε την δική σας κοινωνία. Ποιες ανάγκες γνωρίζετε που θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν αν αναλάμβαναν την ευθύνη ενεργά άτομα ή ΜΚΟ;

Για να δώσει ένα παράδειγμα, ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει στη συνέχεια το παρακάτω απόσπασμα από μια διεθνή έκθεση του 2003 σχετικά με τις ΜΚΟ στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη:

“Οι ΜΚΟ στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη εξακολουθούν να συμβάλουν στην εδραίωση της δημοκρατίας και της κοινωνίας των πολιτών. [...] Υπάρχουν 7.874 μη κυβερνητικές οργανώσεις στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη στο πλαίσιο των παλαιών και νέων νόμων καταγραφής. [...]

Ο τομέας των ΜΚΟ έδειξε ότι μπορούσε να διεξάγει μεγάλες δημόσιες εκστρατείες που συνηγόρησαν υπέρ της αλλαγής σε θέματα ζωτικής σημασίας για τη βοσνιακή κοινωνία, για θέματα των νέων, την ισότητα των φύλων, το περιβάλλον, την προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, κ.λπ. Μεγάλος αριθμός ΜΚΟ συνεχίζουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης και της κοινωνικής πρόνοιας, την ανασυγκρότηση, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την προστασία του περιβάλλοντος, και την προστασία των μειονοτήτων.”²²

Ο/η εκπαιδευτικός συζητά αυτό το απόσπασμα με τους μαθητές. Αρχικά εξετάζουν αν τα έργα που αναφέρονται στην έκθεση ισχύουν και για τη χώρα τους. Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ζητά να σκεφτούν παραδείγματα που θα μπορούσαν να ενταχθούν σε αυτό το είδος project.

22. Πηγή: Αναφορά της USAID με τίτλο “2003 NGO Sustainability Index, Europe and Eurasia” σσ. 42 και 43. www.usaid.gov/locations/europe_eurasia/dem_gov/ngoindex/2003/bosnia.pdf

Ερωτήσεις

Ως τελευταία εργασία σε αυτή την ενότητα, κάθε ομάδα μπορεί να αναλάβει να κάνει μια παρουσίαση, βασισμένη στο μάθημα. Εναλλακτικά, αν υπάρχει δυνατότητα έρευνας, θα μπορούσε να εξεταστεί η ζωή ενεργών πολιτών της χώρας και να αποτελέσει αντικείμενο της παρουσίασης. Η παρουσίαση θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει διεθνείς προσωπικότητες, όπως η Μητέρα Τερέζα και ο Νέλσον Μαντέλα.